

5. HET MEEUENSLAG

Bij het vangen van meeuwen is het gedragspatroon gedurende de winter en de zomer opvallend. Globaal is het zo, dat de zomervangst, durende van maart tot november, met uitzondering van de broedtijd, het meeste succes in het veld heeft, terwijl de steden zich meer voor de wintervangst lenen. Maar ook in de afzonderlijke vangtijden komen verschillen voor, veroorzaakt door de ligging van de baan. Zo zal een winterbaan, gelegen onder een aanvliegroute van buiten de stad overnacht hebbende meeuwen een succesvolle zijn. De meeuwen, nog hongerig en in grote getale overvliegend, zullen zonder of met weinig argwaan op de baan neerstrijken. De grootste aantallen worden rond zonsopgang gevangen, 10 tot 15 exemplaren in één slag is geen zeldzaamheid. Dat is dan meestal maar een gedeelte van het aantal dat boven het net fladdert. Een gedeelte daarvan is op het moment van toeslaan buiten het netbereik.

De dagelijkse aantallen der gevangen vogels vertonen een groot verschil. Een goede vangdag kan gevolgd worden door een minder goede of een slechte. Wind en andere weersomstandigheden zijn daar onder meer de oorzaak van. Zo zal bij aanhoudende vorst de vangst hoger worden doordat er dan meer meeuwen naar de stad trekken. Wat ook de oorzaak van de vangstverschillen zal zijn, bekendwording met het onheil dat dreigt is er, doordat zij overtrekken en niet in de buurt verblijven, niet bij.

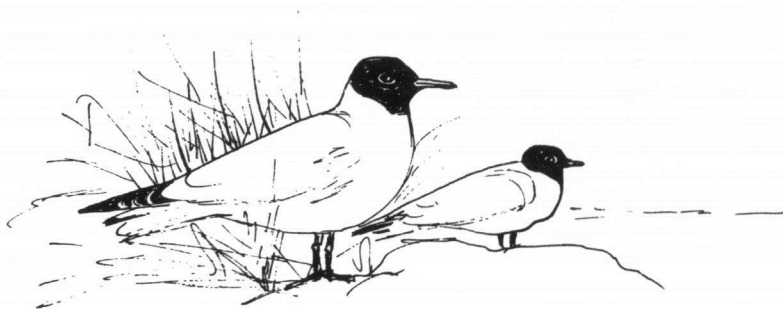
Bij vangbanen gelegen in een omgeving van plaatsen waar geregeld gevoerd wordt, is dit wel het geval. De meeuwen leren de omgeving en dus ook de baan kennen. De eerste dagen wordt er wel wat gevangen maar spoedig is dat afgelopen. De vogels hebben het gevaar leren kennen en mijden de baan. Pas een nieuwe koudeperiode, waardoor meerdere en niet met de baan bekend zijnde meeuwen in de stad komen, maakt het mogelijk weer enige van de vogels te vangen. Aanbevelenswaardig is een dergelijke baan niet.

Vangbanen in de duinen en op weilanden vertonen een heel ander beeld. Maar ook daar zijn onderlinge verschillen. Een baan op een weiland, vooral wanneer deze in de omgeving van sportterreinen ligt, ondervindt veel concurrentie. Het gladgemaakte gras van de sportvelden en de talloze wormen, door het bespelen naar boven gekomen, vormen een welgedekte tafel, waarbij de baan met stukjes droog brood wel erg pover afsteekt. Ook de weilanden zelf zijn

erg aantrekkelijk. Een vangbaan gelegen in met helm begroeide duinvlakte met weinig hoogteverschil geeft goede resultaten. Vooral wanneer deze bovendien gelegen is nabij de zeereep. Door de ruigte van het terrein zullen de meeuwen daar niet graag neerstrijken en zullen de voorkeur geven aan de kaal gemaakte baan. Door de op en naast de baan geplaatste lokvogels en het uitgestrooide brood zullen zij van afstanden tot wel 300 meter naar de baan gelokt worden. En dan begint het spannende van de meeuwenvangst!

Model is het wanneer enige meeuwen na een vlakke glijvlucht, tegen de wind in boven de baan komen, afremmen, de poten strekken en zonder aarzelen op de baan neerstrijken. Maar lang niet altijd vindt dat zo plaats. In veel gevallen komt het voor dat zij boven de baan aangekomen weer opstijgen en doorvliegen. Aangelokt door de lokvogels keren zij na een korte vlucht weer terug, vliegen met de wind mee tot even over de baan, keren en komen met tegenwind nogmaals over de baan om daarna neer te strijken...of niet. Heeft dat spelletje zich enige malen herhaald dan is de kans op een vangst vrijwel verkeken. Cirkelt er eenmaal een meeuw boven de baan dan zal die weldra gezelschap krijgen van soortgenoten, aangelokt uit het onzichtbare. Hoe groter echter hun aantal wordt, des te kleiner de kans om er enige van te bemachtigen. Uitzonderingen buiten beschouwing gelaten.

Vooraf wind speelt bij het vangen een belangrijke rol. Bij matige of zwakke wind zal een neerstrijkende meeuw ook binnen de halve cirkel welke het net bij het dichtslaan beschrijft, blijven doorvliegen. Hij kan dus in de vlucht tot op een hoogte van ± 1 meter al gevangen worden. Bij sterke wind zal de meeuw, daarbij geholpen door de sterke tegenwind direct afzwenken. Dan moet gewacht worden tot de meeuw is neergestreken. Een enkele maal gebeurt het dat meeuwen, komende uit N.O. of N. richting in grote aantallen boven de baan cirkelen en daar bij tientallen kriesend neerstrijken. Daar echter nooit alle gelijktijdig op de baan zitten, moet het net op het meest gunstige ogenblik worden toegeslagen. Zo'n vangst geeft hetzelfde beeld als de winterbaan onder een slaaptrekroute. Toch kan op zo'n baan goed gevangen worden en komen soms uitschieters voor. Zo'n uitschieter was 31 mei 1962. De gehele dag was er doorlopend gevangen, hoofdzakelijk Stormmeeuwen. Gewoonlijk wordt even na zonsondergang de vangst beëindigd. Nu echter bleven de vogels maar doorvliegen. Toen het vrijwel geheel donker was streken er nog naast de lokkers neer, staken hun koppen in de veren en gingen slapen. Tenslotte zaten er 7 Stormmeeuwen rustig op de baan te slapen.

Het slag

Als vangdeur wordt een ééndeurs net gebruikt. De lengte daarvan bedraagt + 12 meter en die van de staven 1.90 meter. De oppervlakte van de baan ("slag") welke door het toegeslagen net bedekt wordt, is dus 12 bij 3.80 meter.

Het net wordt, gelijk als bij een druipnet, ingerold. Gordijnkoorden kunnen door de grote lengte van de staven moeilijk gebruikt worden. De baan ligt dwars op de hier heersende windrichting. Omdat het net met de wind mee moet slaan, moet de baan voorzien zijn van twee stel lurven en palen. Eén stel voor de O.winden en één stel voor de W.winden. Vanzelfsprekend kan met wijd-mazig want gevangen worden. Afgekeurd haringwant of de z.g. tuinnetten zijn daar zeer geschikt voor. Grover want dan 4 cm maaswijdte is minder geschikt. De meeuwen steken hun vleugels door de mazen waardoor het uithalen bemoei-lijkt wordt. Dit uithalen gaat overigens zeer eenvoudig. De gevangen vogel wordt naar de onderlijn van het net gejaagd, het net terug geslagen en de vogel van onder het teruggeslagen net vandaan gehaald.

Lokvogels

Dit is een punt met veel moeilijkheden. Het langer aanhouden van een lokvogel dan een week is niet verantwoord, tenzij men over een zeer ruime voliëre met een vijver beschikt. In een kleine voliëre worden de vogels lek. Bovendien zijn meeuwen na een dag als lokvogel dienst gedaan te hebben eigenlijk al minder geschikt. Ze reageren nergens meer op en blijven rustig op de baan zitten. Een lokmeeuw moet daarom zo spoedig mogelijk door een pasgevangen exemplaar vervangen worden, soms, op een drukke vangdag, om de drie uur. Aanhouden van lokvogels zoals dit bij vinkachtigen gebeurt, is dus niet mogelijk. Gelukkig is er bij de aanvang van een vangperiode met behulp van een automatisch slagnetje gemakkelijk aan de eerste lokmeeuwen te komen. Vuilstortplaatsen en patatkramen zijn daarvoor de aangewezen plaatsen. Verder wordt als lokmiddel brood op de baan gestrooid. Gebruik van vis of visafval heeft geen succes. Het resulteert alleen maar in een stinkend net.

Om de lokvogels tot opvliegen aan te zetten wordt even aan de trekkabel getrokken. Het net zal dan een klein stukje omhoog komen, waardoor de lokkers op zullen vliegen. Hun plaatsing op de baan is hetzelfde als bij lokkers van bijv. Vinken, dus met een haampje en een kort touwtje. Als regel geldt dat een groot aantal lokvogels een grotere kans op vangen geeft. In de praktijk zijn echter 4 lokvogels voldoende. Twee ervan zitten binnen het bereik van het net, waarvan er één vlak naast de strook van het ingeraapte net. De twee anderen zitten buiten het net, en wel zo dat de neerstrijkende meeuwen over de twee lokkers heen moeten vliegen. In aanmerking komen Kok- en Stormmeeuwen, bij voorkeur volwassen vogels. Grotere meeuwen voldoen niet. Zij zijn te groot en zijn veel eerder "sitdown" dan de Storm- of Kokmeeuwen. Gelukkig gaat de regel "soort zoekt soort" hier niet op. Op bijv. Kokmeeuwen kunnen alle andere meeuwsorten reageren, tot jagermeeuwen toe.

G.D.Engelen, VRS D.Hoos